

Karauk Ämän Onoktapau

An jomaraun onok — Meter Juda roasiret ak akan onok aru pakan piririn ätär maraun karauk roat ak an unik uru ate suorware-anik, ätäi imwareäin. Rusapai roasiret Jisas mesin woiak epar moin, karauk roasiret akas äpu maraun kiro keseriäi. Keseria, ak äpu ik iken meten onok utomoi, ik roasiret awau sareäum.

Anut kamuk raiäi roat (pris) — Anut nukas kiro roat ko pak roasiret pak kamuk rawaun sare marowon. Ak Riwai nukan tupsiu pakan. Ak Anut nukan tup ou nāwäu kameanik, Anut nukan patan opok opur makomoi, roasiret akan kaima Anut osap nuromoi, ak roasiret mesin Anut auriäin. Kiro roat akas Jisas pak aurateäi.

Anut kamuk raiäi roat nāunäu (bik pris) — Kiro roat ak karauk Anut kamuk raiäi roat kamwareäi roat nāunäu.

Anut kamuk raiäu ro nāwäu senes (Het pris) — Anut kamuk raiäi roat akas kiro ro akan kamwaraun ro nāwäu sare murin. Woisan karar karar omre karar opok kos karar roasiret akan kaima Anut nukan amuk opok ou waru asu senes uru toneanik, roasiret akan onok aru miäin jākäi maraun keseriäwon. Rusapai, Jisas nukas kon karia-nis iken onok aru jākäi mukowon, okon, ko karar ko iken Anut kamuk raiäu ro nāwäu senes.

Anut nukan ämän roianik, areäi roasiret

(profet) — Kiro roasiret Anut nukasar kon oksau pakan ämän roianik, kon roasiret awaraun sare marowon. Kesek roasiret karauk akan enmak:- Aisaia, Jeremaia, Elaija, Samuel, Miriam, Ana.

Anut osap nuriäi ou nāwāu (Tempel) — Kiro ou Jerusalem nāu mena karar rau. (Juda roasiret Anut jou muraun akan tururiäi ou eteinak akan mena atap atap rau.) Anut kamuk raiäin roat akas kiro ou nāwāu kameäin. Roasiret erekapu owo tup omre nāwāu ronkatäun kiro owa Anut nukan enip jou muriäin.

Amke Solomon nukas kiro ou nāwāu Jerusalem mena mowon. Rai rai, iwäi jaunakat akas aru mona, Esra Neiamia ori awas kar moirin. Rai rai, kiro aru sarenuk, king Herot nukas ätäi mowon. Jisas meiewon woisan 40 orip utona, kiro tup ou nāwāu Rom marai roat akas erekapu aru moin. Rusapai, rawau wa.

Anut nukan sarau eitek (ensel) — Kiro eitek akas Anut nukan ämän oi arianik, kon sarau muriäi.

Babilon — Asiria omsau akan nāu mena. Meter Asiria akan marai roat akas Israel roasiret imwareanik, Babilon nāu mena pote karapus maroin.

Buk Revelesen opok, kiro mena roasiret akan onok aru senes rain kon enip Babilon äiäi. Anut nukas kiro mena erekapu aru mowon.

Balam — Kiro ro ko kar Anut nukan ämän roianik, areäu ro. Ko aiaukun wous weanik, Anut nukan ämän wa tainoräu utonuk, kon opur donki ko kerwon. (Namba 22:1-35 apar.)

Barak — Barak ko kar Israel roasiret akan kamwareäwon ro. (Hetman 4:6 nopte 5:15 apar.)

Enmak kerau patiraun onok — Kiro Juda roat akan onok, mokoinakut omre 8 orip akan enmak kerau patirmareäi. Ak kiro onokus, Israel roasiret Anut pak paip moin ätär mareäi.

Enok — Kiro ro ko Adam nukan tupsiu pakan. (Stat 5:18-24 apar.)

Fik — Kar am uran senek.

Gidion — Gidion ko kar Israel roasiret akan kamwareäwon ro. (Hetman 6:1 nopte 8:35 apar.)

Gol — Kiro osap ain senek, janou. Roat akas omnokou uruan jare oiäi. Amke ko aiauk orip turur raiäu. Ep sopous makona, gol an senek sareanik, nonuk, roat akas turur miai. Osap gol pakas ate moin kau maun, na aiauk sosop kuräm.

Israel — Meter Aisak nukan mokoi, Jekop kon enip awau Israel owon. (Stat 32:28 apar.)

Tawa kon tupsiu Kenan omsau pote oin. Kon askanai ik Israel roasiret äiäüm, karauk ses opok ak Juda roasiret äiäüm.

Janes Jampres ori — Au Ijip omsau akan kamwariäu ro nāwäu, Pero nukan usis roat ori. (Kisim Bek 7:22 nopte 9:11 apar.)

Jepta — Jepta ko kar Israel roasiret akan kamwareäwon ro. (Hetman 11:1 nopte 12:7 apar.)

Jeremaia — Jeremaia ko Anut nukan ämän roianik, areawon ro kar. Israel roasiret kon ämän rowaun utomoi, ak ko usu sosop

nuroin.

Jisas nukan ämän oi ariain roat (apospel)

— Kon tamareäu roat ak kamukan Jisas nukas roat 12 orip kon ämän oi ariaun rai sare marowon. Akas kon tamarowon ämän oumana, karauk roasiret tamareäin. (Mak. 3:13-19 apar.)

Karauk roat nais kesek enmaka orip, Pol, Barnabas. (Aposel 14:14 apar.)

Jisas nukan tamareäu roat (disaipel) —

Kiro roat ak Jisas tainorna, kos kon onok tamarowon.

Juda — Juda kiro kar Jekop nukan mokoi.

Meter King Solomon ko Israel omsau kameäwon. Ko meienuk, kon mokois kon omoi owon. Kiro ses opok, Israel ak inäianik, karauk enip Israel roasiret rain, karauk enip Juda roasiret sarein. Juda nukan tupsiu pakas pote Jisas pewon.

Juda roasiret akan tup omre näunäu.

1. **Pupu puriäi tup** — Kiro tup Juda akan woisan onoktoraun pupu puriäi. Kiro pupu roumana, sumeanik, äiäurär raiäi. Kiro tup Oktoba 1 siakup.
2. **Onok aru jäkäi momoi, Anut nuka pak woiak karar me rawaun omre.** — Kiro omre opok, Anut kamuk raiäu ro näwäu senes karar, kos Anut nukan ou waru asu senes, omjo näwäus apu sor rau uru opur karian oi tonianik, roasiret akan onok aru jäkäi maraun kouriäu. Anut nukas roasiret ko siakup imware potaun rai keseriäu. Kiro

omre opok, Juda roasiret ak sarau wa miäi.
Kiro tup Pupu Puriäi Tup tainoriäu.

3. **Jan owa rawaun tup** — Kiro tup omre opok, Juda roasiret ak wit erekapu oi kuremoi, Anut 'pere' auraun akan woia jan ou mianik, raiäi. Kiro tup meter Juda roasiret Ijip omsau utomoi, om puru opok ser owa nine nine koin ronkatemana, keseriäi. Kiro tup Oktoba 6-13 siakup.
4. **Ou im tueäin omre.** — Kiro omre opok, meter Juda roasiret ak roros ses nepipiriäin. Utianik, rai rai, karauk roat akas Jerusalem tup ou näwäu aru me rauna, kar ro enip Judas Makapius nukas kar woisan kiro omre opok, Anut nukas ou näwäu aru moin jekur mianik, im tuewon, okon, rusapai kiro omre opok roasiret kon onok mesin ronkateäi. Kiro omre opok, roasiret arou sosop miäi, okon, kiro Arou Tup äiäi. Kiro tup Desemba 10-17 siakup.
5. **Pasowa** — Kiro kar Juda akan tup, meter akan askanai Ijip omsau raumana, karapus sarau mianik, woisan 400-orip rain. Kiro ses opok, Anut nukas Israel roasiret sip-sipnak weinai, kon karian oianik, akan ou rorok kasakpaias ou tutu opok joutoraun äiewon, okon, kon sarau eitek akas akan ou espäwareanik, pote, Ijip akan mokoit urektapau akwaronuk, meiein. Keseria, Israel roasiret rusapai Anut nukas ak jekur kamwarowon mesin ronkateäi.
Jisas kar Pasowa ses opok, wena meiewon.
Kiro omre Ista siakup.

6. **Bret jis wäpik jaun tup** — Kiro tup meter Israel roasiret ak Ijip omsau ute koin ses opok bret jis wäpik jein ronkatemana, kiro tup opok bret jis orip wa jeäi. Kiro tup Pasowa omre tainoriäu.

7. **Pentikos** — Kiro tup Juda roasiret akan o awau woian oianik, Anut nuriäi. Kiro tup, omre 7 orip ak Anut jou muriäin.

Jisas meienuk, kar Pentikos omre opok, om-saukan roasiret erekapu koi, Jerusalem näu mena Anut jou muraun tururin. Kiro ses opok keserna keserna, Anut nukan Osou Näu kowon. Keseria, ik rusapai Pentikos omre opok Osou Näu mesin ronkateäum. Ista pewon, omre 50 manonuk, kiro tup peäu.

Kora — Israel roasiret ak om puru opok ari rain ses opok, kiro ros Moses pak auratäianik, ko pak iwäi rawon. (Namba 16:1-35 apar.)

Krais — Kiro enip nukan onoktapau kesek: Anut nukas roasiret akan onok aru pakan ätäi imwaraun sare mowon ro. Ik Kristen roasiret äpu, kiro ro ko Jisas karar. Krais kiro Krik ämänis, Ipru ämänis Mesaia äiäi.

Liwai — Kiro Jekop nukan kar mokoi enip Liwai. Anut nukas karauk Liwai nukan tupsiu pakan, Anut kamuk rawaun roat sare marowon, karauk ak kiro tup owa sarau sarwaraun sare marowon.

Maikel — Ko Anut nukan sarau eitek akan kamwareäu eitek näwäu. (Daniel 12:1 apar.)

Kar Juda kinin opok, Moses meiewon ses opok, Satan nukas ko Moses nukan enipsau oi manai rai äiewon. Moses nukan enipsau oi manau kiro Maikel nukan sarau, keseria,

Maikel ko äpu kiro itok wa, utianik, ko Satan ketäiau wa. Ko asor raunuk, Anut nukasar Satan ketäiewon.

Mana — Kiro o atap. Meter Israel roasiret Ijip omsau utomoi, om puru opok Anut nukas kiro o enip mana aronuk, jein. Kiro o ärneu, mitu senes. Kiro enip Ipru ämänis kon onoktapau “Okoro owo”. (Kisim Bek 16:1-36, Nam.11:4-9 apar.)

Melkisedek — Ko Anut kamioik rau nukan kamuk raiäu ro. Aprakam ko pote roat näunäu 4 orip pak weräimara, ätäi koi rai apu opok Melkisedek tararwon. (Stat 14:17-20 apar.)

Ou waru asu — Kiro Anut osap nuriäi owa ou waru näwäu. Kiro waru opok Anut kamuk raiäi roat karar tonianik, sarau miäin. Roat sepuk sepuk kiro ou waru uru tonau senek itok wa.

Ou waru asu senes — Ou waru asu senes, kiro ou waru asu omjo näwäus taku täkäi moin mekesuk rau. Paip bokis kiro ou waru asu senes uru moin rawon. Kiro ou waru Anut nuka raiäwon. Keseria kar ro kiro waru uru tonau senek itok wa. Woisan karar karar, omre karar opok Anut kamuk raiäu ro näwäu senes kos karar onok aru jäkäi maun kiro ou waru uru tonaun itok.

Paip bokis — Kiro bokis Israel roasiret akas ate mianik, om puru opok ämäi ariäi. Kiro Anut ak pak rau ätär mareäwon. Kiro sintore ämän 10 orip aiauk oirori opok Anut nukas Moses nurowon, kiro paip bokis uru moin [Ipru 9:1-5 apar.]

Parisi roat — Kiro Juda roat Jisas nukan ses

opok rain. Kiro roat ak Moses nukan sintore ämän pak karauk akan sintore ämän Anut nukan amukup eposek rawaun sakau tain-oriäin. Pol ko Parisi ro. Kiro roat akas Jisas pak aurateäi.

Rama — Kiro mena Betelem siakup rawon. Kiro Samuel nukan mena. Meter kiro mena enip näwäu orip raiäwon. Keseria, roasiret Rama äiäi, ak Juda roasiret erekapu mesin ronkateäi.

Sadusi roat — Kiro ak karauk Juda roat, Jisas nukan ses opok rain. Kiro roat ak roat meieanik, ätäi siräiäi mesin akan woiak epar wa miäin. Ak Anut nukan sarau eitek pak karauk eitek pak rawau wa äiäin. Kiro roat akas Jisas pak aurateäi.

Saion — Kiro om torou. Kiro opok, Jerusalem näu mena rau, karauk roasiret akas Saion kiro Jerusalem mesin äiäi. Buk Revelesen opok, Saion kiro Jerusalem awau omar oik rau.

Salfa — Kiro aiauk janou. Ep jereäu omtapau puturmara, kiro aiauk koiäu. Kiro aiauk ätäi ep opok mota, sopou näwäu senes jereäu.

Samaria roasiret — Kiro roasiret Samaria provins pakan, ak Anut jou muriäin. Utianik, akan ronkat Anut nukas Jerusalem rawau wa meter akan Anut osap nuriäi ou omtapau Kerisim opok moin, Utianik, iwäi jaunakat akas aru mekurein. Akan ronkat kiro omtapau opok Anut jou muraun itok. (Jon 4:21 apar.)

Juda roasiret akan ronkat Samaria roasiret ak ukun orip, okon, ak pak wa tururiäin.

Samson — Samson ko kar Israel roasiret akan kamwareäwon ro. Ko ro sakau senes. (Hetman 13:24 nopte 16:30 apar.)

Samuel — Samuel ko kar Anut nukan ämän roianik, areäwon ro. Ko King Devit nukan ses opok raiäwon. (Buk 1 Samuel apar.)

Sarau roasiret (slev) — Kiro roasiret ak akan atak ro pak pasar raiäin. Ak akan sarau ute manaun senek wa. Karauk atak roat eposekus ak jekur kamwareäin, utianik, karauk usu sosop ariäin. Akan atak roat akan amiakap ak akan opur senek. Karauk roat akas ak kau maraun itok.

Karauk roasiret ak aiak eteinak oianik, tururmona, näwäu sarenu, ak akasar aka kau maun itok. Kesermana, ak sarau roasiret (slev) wa rawaiei.

Sekaraia — Roat oiroror kiro enip orip. Kar ko an jomariäwon ro, Jon nukan momok. (Luk 1:5-67 apar.)

Kar Sekaraia ko Anut nukan ämän roianik, areäwon ro. Karauk roat ko wena meiewon. Olpela Testamen opok, ak roat sosop akwarna, meiein. Ak pakan, Sekaraia nukan kinin ruris rau. (2 Stori 24:20-21 apar.)

Sintore ämän tamareäi roat — Kiro roat akas Juda akan sintore ämän tamareäin. Kiro Moses nukan sintore ämän pak karauk sintore ämän sosop roat akasar tunarorin pak tamareäin. Akan sintore ämän 613 itimwareäin. Akas roasiret kiro sintore ämän erekapu tainoraun rai sakau awariäin. Kiro roat akas Jisas pak aurateäi.

Silva — Kiro osap gol senek, ko ärneu.

Sisa — Kiro ro ko Rom omsau kamwareäwon ro

Karauk Ämän Onoktapau Totok ämänxKarauk Ämän Onoktapau Totok ämän

näwäu King senek.

Totok ämän — Ämän tuku ämäi raunuk,
roasiret erar totok pakas areäi. Jisas nukas
roasiret totok ämäni awareäwon.

Anut nukan Ämän Eposek
The New Testament in the Girawa Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Girawa long Niugini

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Girawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

857654ed-60eb-5741-bcea-dd5397d3f069